

Sukutapaaminen 27.7.2019 Vihti Salmela

SUKUTUTKIMUSTA TEHTÄESSÄ TUTUSTUU ESIVANHEMPIIN JA HISTORIAAN, TÄSSÄ ESIMERKKI ESPOOSTA ASUNEISTA ESIVANHEMMISTA

ERIK HYTTNER

Erik Andersinpoika Hyttner, kapteeniluutnantti, k. 16.10.1687 Espoo, Gräsa, haudattu Espoon kirkkoon, joka on nykyisen Espoon hiippakunnan tuomiokirkko. Vanhemmat olivat Anders Nilsinpoika Hyttner k. 1641 ja Margareta Nilsintytär.

Erikin puoliso oli Margareta Johanintytär Hammarstierna till Sjöskog och Gräsa, vihitty 1670. Margaretan vanhemmat olivat Johan Bengtinpoika Hammarstierna till Sjöskog och Gräsa, luutnantti k. 2.3.1680 ja Catharina Bock.

Erikin sukulaisuus Törnström - Hiidenheimoon:

Suora isovanhempilinja Hyttnereihin, Vihdin Oravalan omistajia Anna Oravaan asti.

Janne, Amanda, Axel, Lydia, Pentti, Artturi Törnströmin

Isä Sven Törnström (k 1906)

Äiti Maria Charlotta Törnström os. Wichtman (s 1812, k 1891), puoliso Israel Törnström

Isä Bengt Wichtman (k 1843)

Isä Jakob Wichtman (k 1788)

Isä Johan Wichtman (k 1765)

Äiti Anna Orava, Wichtman os. Hyttner (K 1704)

Isä Erik Andersson Hyttner (k 1687), puoliso Margareta os. Hammastriena

Isä Anders Hyttner (k 1641)

Erik Hyttner omisti Gräsan kartanon vaimonsa Margaretan kanssa. Gräsa oli eräs Espoon tärkeimmistä kartanoista ja oli Espoon ensimmäinen rälssi eli maaverosta vapautettu tila. Se sijaitsee nykyisen Olarin ja Niittykummun kaupunginosissa. Aikaisemmin alue tunnettiin nimellä Olarsby.

Gräsa tunnettiin alkuaan nimellä Haldensböle omistajansa Haldenin mukaan. 1600-luvulle tultaessa Gräsan kartanoon kuuluivat kaikki Olarsbyn talot, tuolloin kartanon omisti Hammarstiernan suku. Vuonna 1683

rälssi peruttiin ja Gräsasta tehtiin säteri. Hammarstiernan sukuun kuuluneen Margaretan vanhin poika Erik Hyttner omisti Gräsän vuodesta 1698 vuoteen 1736. Hyttnerin kuoleman jälkeen perhe myi kartanon.

Kartanon viimeiseksi kukoistusajaksi on kutsuttu vuosia 1906 – 1911, jolloin tilan omisti kauppias Wilhelm Bensow. Hänen rakennuttamansa navetta on edelleen olemassa kuten myös 1870-luvulla rakennettu vilja-aitta. Olarin kirkkoa ympäröivät puut ovat alun perin olleet osa päärakennuksen puutarhaa.

Erik Eriksson Hyttner (Anna Oravan veljenpoika) on lahjoittanut Espoon tuomiokirkkoon hopeisen kattokruunun ja lupauksen täytti hänen poikansa Erik Eriksson. Kattokruunussa on seuraava teksti: ”Jumalan pyhälle nimelle kunniaksi ja Espoon seurakunnan kirkolle kaunistukseksi tämän kruunun lupasi 1710 rykmentin majoitusmestari Erik Hyttner Gräsän kartanosta ja hänen puolisonsa Maria Gregoriuksentytär sekä tämän lupauksen täytti 1741 hänen poikansa kihlakunnankirjuri Erik Hyttner.” Kruunusta on lyhyt kertomus ja kuva kirjassa ”Kierros Espoon tuomiokirkossa”, Maija-Liisa Kaistila, Maarit Malinen, Tarja Rae, Espoon perinnesaura.

Kattokruunu on heti läntisessä pääsisäänkäynnin yläpuolella vastapäätä itäpäädyssä olevaa alttaria. Kruunussa näkyy ainakin osin yllä mainittu kirjoitus.

Erikin isä Anders Hyttner omisti Otaniemen tilan, joka tarkoitti laajimmillaan nykyistä Tapiolaa, Otaniemeä, Westendiä, Hakalehtoa, Suvikumpua ja Karhusaarta yhteensä 785 hehtaaria. Alun perin Otaniemen kylään kuului Otaniemi ja Karhusaari, irrallisena Hirsbölen, nykyinen Westend. Tapiolan alue taas oli Börnvikin (Otsolahti) kylää. Otaniemen kylä, jossa verokirjojen mukaan oli 1540-luvulla kolme taloa, kuului aikoinaan Helsingin pitäjään. Siirtyminen Esooseen tapahtui 1600-luvun lopulla. Hagalund-nimi syntyi vasta 1800-luvun alussa, suomenkielinen käännös Tapiola on 1953 käydyn nimikilpailun voittajaehdotus. Puisto-kaupunginosan rakentaminen alkoi tuolloin.

Pitkän vihan aikaan, joka päättyi Täyssinän rauhaan, kovana jäätalvena 1577 tataarit hyökkäsivät Suomenlahden yli Espoon rannikolle ja polttivat myös koko Otaniemen kylän. Helsingin pormestari Casper Reiher sai yhden Otaniemen tiloista ratsumiehentalokseen 1614, kaksi muuta oli tuolloin vapaatiloina Anders Hyttnerillä. Hyttner oli ensin Hämeenlinnan (jonka hallinta-alueeseen nykyinen Uusimaakin pääosin kuului), sitten Turunlinnan päällikkönä, maaherraa vastaavana virkamiehenä. Reiherin kuoltua 1630-luvulla Anders sai kolmannenkin tilan rälssiinsä. Otaniemi oli ensi kertaa yksi tila, ratsumiesvarustelusta vapautettu säteri. Paljonko lie Anders sitten Otaniemessä oleskellut, oli se kuitenkin miehen kuollessa hänen huomattavin kiinteä omaisuutensa.

Aikanaan siis esi-isämme ovat omistaneet nykyisen metrolinjan Keilaniemi, Aalto-yliopisto, Tapiola, Urheilupuisto ja Niittykummun asemien maat.

Suku Hammarstierna till Sjöskog ja Gräsa omisti toisenkin tilan. Sjöskog on Seutulan kylä (aikanaan Helsingin pitäjää) Vantaalla, lentokentän länsipuolella. Kartano tunnetaan nimellä Katrinebergin kartano. Kartanon omistajat tunnetaan 1540-luvulta saakka. Pitkäaikaisimpia omistajia ovat mm. Hammarstiernan suku 1500-luvun lopulta vuoteen 1701 ja Hyttnerin suku 1710-1758. Helsingin maalaiskunta (Vantaa) osti kartano 1949 ja siinä on toiminut lastenkoti, sairaala sekä henkilökunnan asuntola ja vanhusten hoivakoti. Lähellä on mm. valtioneuvoston edustuskartano Königstedt.

Matti Hiidenheimo